

A TAPASZTALATCSERE SZERVEZÉSÉNEK PROBLÉMÁI KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A GÉPIPARRA

dr. Györe Pál

Bár mind a napi sajtó, mind a szakajtó elég gyakran foglalkozik a tapasztalatcserevel, mint a műszaki fejlesztés egyik fontos eszközével, - a tapasztalatcsere elméleti-módszertani és gyakorlati szervezési problémáiról - tudomásom szerint - összefoglaló tanulmány nem jelent meg. A tapasztalatcseréről írt közlemények zöme az ujitási tapasztalatcseréről szól, s csak igen kevés cikk, tanulmány veti fel ezt a kérdést a műszaki fejlesztés, s a műszaki tájékoztatás és propaganda teljes perspektívájába állítva.

A tapasztalatcsere problematikájának megvitatása a Tudományos és Műszaki Tájékoztatásban nemcsak azért időszerű, mert most már ez is "profiljába" tartozik, hanem elsősorban azért, mert a szervezett tapasztalatátvételnek, átadásnak rendkívüli jelentősége van a műszaki fejlesztés meggyorsításában, a technológiák korszerűsítésében, a termelékenység szakadatlan emelésében.

E rövid tanulmány nem vállalkozhat a tapasztalatcsere problémakörének teljes ismertetésére, ezért csak vázlatosan, a legfontosabbnak vélt módszertani, szervezési kérdésekre szorítkozva világítja meg azokat a motívumokat, eredményeket, hiányosságokat, feladatokat, amelyek a hazai tapasztalatcsere-mozgalom tervszerű kibontakozása szempontjából feltétlenül figyelmet érdemelnek.

I. A TAPASZTALATCSERE FOGALMA, ÉS HELYE A MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁSBAN

Az Értelmező Szótár meghatározása szerint a tapasztalatcsere "kipróbált munkamódszereknek, gyakorlati ismereteknek és a velük kapcsolatos tapasztalatoknak a közlése, megbeszélése másutt dolgozó szakmabeliekkel e módszerek meghonosítása, elterjesztése végett" /1/.

E meghatározásból kitűnik, hogy a tapasztalatcsere célja elsősorban a bevált módszerek bevezetése mindazokon a helyeken, ahol alkalmazhatók. A bevezetést természetesen meg kell előznie az ismeretetésnek, az átvételre javasolt tapasztalatok, eljárások, eszközök meggyőző erejű bemutatásának és /lehetőleg/ elfogadtatásának. Ebből következik, hogy a tapasztalatcsere a műszaki tájékoztatás komplexumában a műszaki propagandához tartozik, amelynek lényege a termelési feladatok korszerű megoldására irányuló mozgósító tájékoztatás, az értékesnek bizonyult tapasztalatok közvetlen megismertetése, a felhasználókhoz alkalmazkodó népszerűsítése, és bevezetésük előmozdítása /2,3/.

Bizonyos értelemben a tapasztalatcsere is dokumentáció, a szó eredeti értelmében: műszaki eredményeket, elgondolásokat igazol tárgyi bizonyítékokkal /gépekkel, eszközökkel, folyamatokkal stb./. A tapasztalatcsere tulajdonképpen a műszaki anyagokban, tárgyakban reálizálódott gondolatok dokumentációja. Míg a közvetett tapasztalatcsere, például a szakirodalmi tájékoztatás, az érdeklődőt a gondolatától vezeti a tárgy felé, addig a közvetlen, "igazi" tapasztalatcsere a tárgyból indul ki, s ebből fejti ki a benne rejlő gondolatokat. A következőkben csak a közvetlen tapasztalatcserével foglalkozom; amely a tapasztalatoknak személyes érintkezéssel történő átadását, átvételét jelenti. "A közvetlen érintkezés és a személyes kapcsolat teszi lehetővé a tapasztalatok gyors elsajátítását, a problémák részletkérdéseinek megvitatását és tisztázását, amire alig van mód, ha csak az irodalomból meritik a tapasztalatokat" /4/.

A tapasztalatcserében tehát elsőrendű szerepe van a szemléltetésnek, bemutatásnak. Ezért a műszaki propagandában a tapasztalatcserét a szemléltető propagandához szokták sorolni, annak jeléül, hogy benne a szemléltető eszközöké a döntő szerep. A tapasztalatcserében a szemléltető eszközök: műszaki tárgyak /anyagok, termelő eszközök, termékek/ és folyamatok /technológiák, szervezési, munkavédelmi eljárások/ bemutatása dinamikusan, mozgás közben történik. A szemléltetéshez természetesen felhasználják a grafikus ábrázolás, fényképezés, mozgókép rögzítés /film, televízió/ adta lehetőségeket is /5/. A szemléltetésen, bemutatáson kívül igen fontos azonban a bemutatott eszközökben, folyamatokban rejlő műszaki és tudományos ismeretek, eszmék, elméleti alapelvek kifejtése, magyarázata, megőrkítése is. Erre szolgálnak a szemléltetést kísérő, kiegészítő írásbeli és szóbeli propagandaeszközök, előadások, tanfolyamok, konzultációk, s a tapasztalatcserében résztvevők igényeihez, színvonalához igazodó szakirodalmi összeállítások, brosurák, szemlék, fordítások, ajánló bibliográfiák, olvasótervek, olvasókalauzok.

Láthatjuk mindezekből, hogy a tapasztalatcsere a műszaki propagandának legokoldalabb formája, amelyben - megfelelő szervezés esetén - komplex egységben találkozunk a műszaki tájékoztatásnak csaknem minden megnyilvánulási lehetősége.

II. A TAPASZTALATCSERE NÉHÁNY MOTIVUMA

A tapasztalatcsere célja valamely új, a réginél jobb módszer megismerése és alkalmazása. A tapasztalatcsere tárgyra vonatkozó ismeretek már realizált, műszaki alkotásokban, intézkedésekben megvalósult ismeretek. Ezeket az ismereteket kell elsajátítani a tapasztalat-átvevőknek, s meg kell teremteniök a realizálás lehetőségét is, miután meggyőződtek arról, hogy a számukra új módszerrel, berendezéssel, szervezéssel hatékonyabban, gazdaságosabban, magasabb színvonalon végezhetnék munkájukat.

A tapasztalatcsere egyik fő motivuma tehát a műszaki haladásért folytatott harc: küzdelem az elavult régi ellen, s a jobbnak bizonyult újért. A tapasztalatcsere az élenjáró munkamódszerek, tapasztalatok, szakismeretek iskolája, amelyet mindenkinek el kell végeznie, aki - ha csak egy lépéssel is - az élvonal mögött halad /6/. Ez az állandó iskola új meg új ismeretekre és fizikai ügyességre nevel. Minden cselekvés, alkotás ugyanis tudásoson alapszik, s a tudás megváltoztatja az embert, mert szellemét egyre gazdagabbá, s az anyagot megmunkáló formáló készségét és rátermettségét mind mestersébbé fejleszti. Így az intellektuális - megismerő s a fizikai-formáló képesség, kezűgyesség együtt fejlődve vezet új ismeretek és eszközök megalkotására, továbbá az ismeretek befogadására, s az eszközök működtetésének elsajátítására /7/.

Az új ismeretek, tapasztalatok elsajátítása, terjesztése persze nem megy zökkenő és ellenállás nélkül. Az újításokról szólva már BACON hangsúlyozta, hogy "bár segítenek hasznosságukkal, de megzavarnak szokatlanságukkal" /8/. Az új ismeretek megértése, alkalmazása erőfeszítést követel, és bizonyos mértékig felborítja a munka megszokott rendjét. Sokan emiatt húzódoznak az új eredmények átvételétől, bevezetésétől. Pedig mennyivel kisebb erőfeszítés kell ehhez, mint az eredmény létrehozásához! S mégis, sokan nem gondolják végig a következőket: "a tudományos ismeretnek egy érdekes sajátossága van: ha egyszer megvan, mindenki számára hozzáférhető és elsajátítható a nélkül az erőfeszítés nélkül, amibe első megszerzése került. Mindaz az új, amit a termelésben a tudomány alkalmazásával teremtenek, az az egész világ tapasztalataiból leszűrt tudományos ismeretek bizonyos összegére támaszkodik. A tudomány vívmányai, amelyek hatalmas szellemi erőfeszítéseket követelnek az embertől, az a kolosszális munka, amelyet első megszerzésekor az ismeretek minden morzsájára fordítani kellett, később minden ember közkincsévé válik" /9/. Ebből a közkincsből merít a tapasztalatcsere, s ezt a kincset "szórja" mindenki elé, akinek szüksége van rá.

A tapasztalatcsereének ez a motivuma, tehát az ismeretek, eredmények közkincsé tétele a szocialista társadalomban parancsoló erkölcsi követelmény. "A szocializmus építésének gyorsítása érdekében a társadalmi munka termelékenységének növelése terén elért eredményeket általánosítani kell. Ez a kiemelkedő tapasztalatok átadását, átvételét jelenti, s kifejezi az igazi szocialista versenyszellemet,

az egymáson való segítés, a közös felemelkedés nemes gondolatát"/10/. Ezt a gondolatot fejezi ki a Rosztszel'mas gyárban meghonosodott jel-szó és gyakorlat: "a többieket is tanítsd meg arra, amit tudsz!"/11/.

A tapasztalatátadásban egy új, a régit meghaladó, feltülmuló gon-dolat, módszer, anyag, eszköz értékének elismerése, s ugyanakkor a réginek elhagyása, elmulása, vagy magasabb színvonalra emelése nyil-vánul meg. Ebben a motivumban a keletkező újnak és az elhaló réginek soha nem szűnő küzdelme és dialektikája jelentkezik. Minden tapasztatátadás - nem kis mértékben - az újjal szembeni ellenállás legyőzé-se, ezért kell hozzá a propaganda, mert ezen a téren a győzelem a meggyőzéssel azonos. Aki maga is állandóan keresi az újat, és HERAK-LEITOSZ-szal szólva mindig készenlétben "várja a váratlant", s a "glo-bus intellectualis"-ához és a mesterségéhez tartozó új eszméket, té-nyeket gyorsan befogadja, és gondolatrendszerébe, munkájába építi, az mindig készen van a tapasztalatok átvételére és a saját tapaszta-latainak átadására /12/. Ez a fogékony szellemi éberség, s az erre va-ló nevelés egyik legfontosabb tényezője a tapasztalatcsere sikerének.

III. A TAPASZTALATCSERE NÉHÁNY SZERVEZÉSI FORMÁJA

A tapasztalatcsere komplex jellegéből, s az előbbieken vázolt pszichológiai, etikai, szociológiai motívumaiból következik, hogy szervezése meglehetősen bonyolult és nehéz dolog. Még akkor is, ha jól átgondolt, elméletileg tisztázott módszertani alapelvek szerint tervszerűen végzik! Erről azonban - egészen ritka kezdeményezésektől eltekintve - ma még nem beszélhetünk. A tapasztalatcsere vonatkozó sajtóközlemények átnézésékor azonnal feltűnik, hogy a szervezés te-rén igen sok a javítani, tenni való.

A szervezési problémák közül a vállalaton belüli, és a vállala-tok közötti tapasztalatcserével kívánok kissé részletesebben foglal-kozni; az országos - központi és a nemzetközi szervezés kérdéseit csak röviden érintem tanulmányom javaslati részében.

A vállalaton belüli tapasztalatcsere egyik eszköze a munkamód-szerátadás, az új termelési tapasztalatok megismertetése, általáno-sítása, meghonosítása. Az élenjáró tapasztalatok bevezetését szol-gálja a következő két tapasztalat- és munkamódszer-átadási forma:

- magas szakképzettségű, hosszabb gyakorlattal bíró műszakiak, szakmunkások patronálják a kisebb tapasztalattal bíró mérnököket, technikusokat, munkásokat;

- kiváló dolgozók, feltalálók, újítók a munkapad mellett bemu-tatják munkamódszereiket társaiknak /13/.

A vállalaton belüli munkamódszer-átadásnak igen változatos for-mái alakultak ki például a Szovjetunióban, ahol a műszaki-tudományos és műszaki-termelési propaganda igen magas fejlettségi fokot ért el,

és szoros kapcsolatban van az oktatással és továbbképzéssel /14/; ennek ismertetése külön tanulmány tárgya lehetne.

Magyarországon azonban "megoldatlan a vállalatban belüli tapasztalatcsere problémája. Nem egy helyen előfordul ugyanis, hogy jó utítást vagy műszaki megoldást szívesen átadnak más gyárnak hasznosításra, de a saját kerítésükön belül már egy másik üzemrészbe nem adják át" /15/. Hiányosság az is, hogy az átadás-átvétel általában csak az utításokra, termelési módszerekre korlátozódik, s ritkán terjed ki gyártásszervezési, anyagmozgatási, raktározási, anyaggyártási tapasztalatokra is.

Az utítási tapasztalatcsereben, az utítómozgalom fejlesztésében, propagandájában sem használják ki a vállalatok a meglévő lehetőségeket. A 38/1957.sz. kormányhatározatban az utítási műszaki propagandára, tapasztalatcsereire igénybe vehető összeget: a teljes béralap 6 tizezrelékét is csak kevés helyen használják fel a megszabott célra. Pedig az említett rendelet azt is lehetővé teszi, hogy indokolt esetben - a minisztérium engedélyével - a 6 tizezreléknél nagyobb összeget is felhasználhatnak a vállalatok? ez azonban a legritkább esetben fordul elő /16/.

De vannak olyan vállalatok is, amelyekben rendszeresen, tervszerűen végzik a fejlett technológiák, hasznos munkamódszerek feltárását, alkalmazását, mint például a Villamosgép és Kábelgyárban. Sok vállalatban a pártbizottság, a szakszervezet, a KISZ és a gazdasági vezetés együttesen tárgyalja meg a tapasztalatcsere problémáit és a megoldás módjait. Határozatosan segíti elő a tapasztalatcserét, az új fejlett munkamódszerek átvételét, alkalmazását a szocialista brigádmozgalom is. A vállalatok nagy többségében azonban hiányzik az az összefogó, koordináló, irányító szerv, amely felelős gazdája az egész műszaki propagandának, s ezen belül a tapasztalatcsereének is. Az ágazati, vállalati tájékoztató egységek kiépülésével remélhetjük majd, hogy a vállalatban belüli tapasztalatcserét a műszaki fejlesztési, termelési és szervezési feladatokhoz igazodva tervszerűen szervezik meg.

A vállalatok közötti tapasztalatcserét is ugyanazok a vonások jellemzik, mint a vállalatban belülit. A vállalati tapasztalatcserekkel "foglalkozik a MTESZ, a TIT, a SZOT és szakszervezetek, a minisztériumok és külön-külön a vállalatok. S hogy a szétforgácsoltság még nagyobb legyen, az egyes szerveken belül is sokan, nemegyszer egymástól függetlenül foglalkoznak a kérdéssel". Így például a szakszervezetek műszaki bizottságai, a termelési osztályok, utítási előadók; a vállalatokban a főmérnök, a főtechnológus, a műszaki fejlesztési főosztály, utítási iroda, szakszervezeti bizottságok albizottságai, tudományos egyesületek helyi csoportjai, s általában a vállalatok tájékoztató és propaganda irodái /a KGM területén/. De mégsem az a baj elsősorban, hogy túlságosan sok szerv foglalkozik a tapasztalatcserevel, hanem az, hogy leginkább ötletszerűen, tervszerűtlenül, összehangolás nélkül folyik ez a tevékenység, s "nem tudják kihasználni a meglévő lehetőségeket a műszaki fejlesztésben, a termelékenység növelésében".

A vállalatok közötti tapasztalatcsere szervezésére igen jó példa a Villamosság és Kábelgyár és a Klement Gottwald Villamossági Gyár évek óta tartó együttműködése. A két gyár megállapodott egymással, hogy kölcsönösen kicserélik tapasztalataikat, ismertetik a gyártmány- és gyártásfejlesztési eredményeket, a tapasztalatcsere alkalmas útjait. A tapasztalatcsere mindkét gyárban igen jelentős megtakarítást eredményezett. A VK ezenkívül más vállalatoktól is folyamatosan vesz át tapasztalatokat, hogy a technológiai eljárásokat állandóan korszerűsítse /17/.

A rokon profilu vállalatok tapasztalatcsere együttműködésén kívül találunk példát a területi /regionális/ szervezésre is. Ebben elsősorban a pártszervezetek járnak elől. Budapesten például a IV. kerületi /újpesti/ pártbizottság kezdeményezésére indították el azt a tapasztalatcsere akciót, amelynek során a kerület üzemének műszaki és gazdasági vezetői tanulmányozzák a legfejlettebb gyárak berendezéseit, munkamódszereit /18/. A regionális tapasztalatcsere-szervezés egyik legsikerültebb és legeredményesebb példája a XIII. kerületi /angyalbúdi/ ujitási kiállítás /19/. Vidéken a Komárom megyei Pártbizottság ipari osztálya szervezett például műszaki-fejlesztési tapasztalatcserét, melyen a megye 15 nagyvállalatának műszaki vezetői és párttitkárai vitatták meg az eredményeket és feladatokat /20/. Igen jelentősek a megyei szakmai ujitási kiállítások is; ezek "fontos állomásai a széleskörű tapasztalatcsere kibontakozásának" /21/.

Az intézményesen szervezett tapasztalatcsere legbiztosabb megnyilvánulási formája a tapasztalatátadó és átvevő vállalatok hálózatának kiépítése. Ez a mozgalom elsősorban a KGM területén indult meg, együttműködésben a Vasas Szakszervezettel /22/. A KGM a technológiai fegyelem megszilárdítása és a technológiai szervezettség megfelelő színvonalra emelése érdekében határozatokat hozott; ezeknek megfelelően - a Gépipari Technológiai Intézet előzetes felmérése alapján - "kijelölésre kerültek azok a gépipari vállalatok, amelyekben az előzetes felmérések azt mutatták, hogy a technológiai szervezettség és fegyelem jelenlegi színvonala megfelelő fejlesztéssel - rövid időn belül - tapasztalatátadásra alkalmassá tehető". Miután a tapasztalatátadó vállalatokban a technológiai szervezettséget a megfelelő szintre emelik, a Minisztérium lépcsőzetesen kijelöli a tapasztalatátvevő vállalatok körét; s ezzel megindul a tapasztalatcsere lebonyolítása, melynek során minden átadó vállalatnak úgy kell elkészítenie az átadási periódusban gyártásra kerülő gyártmányok technológiai dokumentációját, hogy tapasztalatcsere alkalmas legyen /23/.

A csoportmunkálás népszerűsítése, bevezetése érdekében is határozatot hozott a KGM Kollégiuma, s a csoport-munkálás alkalmazása érdekében bázisvállalatokat jelölt ki. Ezekben a vállalatokban a bevezetést műszakilag már jórészt előkészítették; a csoportmunkálást 1963 végére olyan mértékben kell alkalmazniuk, hogy később tapasztalatátadó üzemeként segíthessék a csoportmunkálás elterjesztését /24/.

Legújabbán a KGM Műszaki Tájékoztató és Propaganda Intézet is megkezdte a technológiai tapasztalatokat átadó bázis-üzemek hálóz-

tának kiépítését. A tervek szerint az Intézet minden vállalatban felkutatja azokat a technológiákat, munkaszervezési tapasztalatokat, amelyeket korszerűen, átadásra alkalmas módon végeznek és szerveznek. Megfelelő előkészítéssel alkalmassá teszik a vállalatot a bázis-üzem szerepére, és sokoldalú, komplex műszaki propagandával ismertetik az átadni kívánt tapasztalatokat minden érdekelt vállalattal. Ha ez a szervezési forma: a tapasztalatátadó és átvevő vállalatok tervszerűen működő, s a műszaki fejlődéssel együtt haladó hálózata kialakul, s ebbe beépül az ujitási tapasztalatcsere is, s a szervezést a MTPI módszertani és koordináló irányításával fokozatosan átveszik az ágazati és vállalati tájékoztató irodák, akkor valóban megvalósul a tapasztalatcsere intézményesen működő összehangolt rendszere, egy szakminisztériumon belül. S ez a szervezés egyben lehetővé tenné a tárcák közötti együttműködést, s jelentősen megjavíthatná és szélesebb körűvé, tervszerűbbé tehetné a nemzetközi /KGST országok közötti/ tapasztalatcserét is.

A korszerű gyártás- és gyártmányfejlesztési tapasztalatok széles körű alkalmazását mozditják elő az MTPI kiállító helyiségében rendezett sorozatos bemutatók is, melyek a propaganda komplex eszközével ismertetik az élenjáró munkamódszereket, berendezéseket, s az ezeket alátámasztó tudományos alapelveket.

A KGM-en kívül természetesen más tárcák is szerveznek - főképpen ujitási - tapasztalatcserét, bemutatót, kiállítást.

IV. JAVASLATOK A TAPASZTALATCSERE FEJLESZTÉSÉRE

A tapasztalatcsere hazai helyzetének, s néhány módszertani problémájának csak mintegy jelzéskénti felvillantása is elég annak megállapítására, hogy a tapasztalatcsere-mozgalmat módszertanilag tudományosan megalapozottá kell tennünk, és szervesen be kell illesztenünk a műszaki fejlesztés és a műszaki propaganda egymáshoz igazodó komplex rendszerébe. Ez a követelmény egyébként a műszaki fejlesztés irányítói részéről is jelentkezik /25, 26/.

Módszertanilag és szervezésileg is egyik legfontosabb probléma, hogy szorosan egymáshoz illesszük, s egy vágányra helyezzük a műszaki propaganda részterületeit, s hatékonyan összekapcsoljuk "a műszaki tudás bővítéséhez szükséges érzékelési módokat /látás, hallás, tapintás/. Műszaki tájékoztatástügyünk egyik legfőbb hiányossága, hogy az objektív kapcsolatok akadályai nincsenek kellőképpen elhárítva, ennek folytán pedig a szakirodalmi tájékoztatás elesik a tényleges tapasztalatok alapján lehetséges megszilárdításától, a közvetlen tapasztalatcsere pedig az írásbeli tájékoztatás nyújtotta alátámasztástól" /27/.

Mint minden téren, a tapasztalatcsereben is ki kell alakítanunk a népgazdasági szemléletet. "A technika haladása kényszerít bennünket az egyes ágazatok munkájának egybehangolására, mert az egyes cél-

kitűzések megvalósításához egyre több tudomány- és iparág együttműködésére van szükség". Nemcsak az újítók és feltalálók, hanem a tapasztalatcsere szervezők figyelmét is iparágak kölcsönhatására kell irányítanunk /28/.

Nagymértékben ki kell aknáznunk a nemzetközi műszaki-tudományos együttműködésben rejlő lehetőségeket is a tapasztalatcsere szervezésében. A tapasztalatok és információk /dokumentációk/ cseréjének metodikai kérdéseivel is foglalkozik a KGST Műszaki Tudományos Kutatásokat Koordináló Állandó Bizottsága; ennek tevékenysége nyomán remélhetjük a nemzetközi tapasztalatátvétel és átadás minden ország részére kedvező és hasznos szervezeti megoldását /29/.

Az előzőekben vázolt szempontok figyelembevételével a tapasztalatcsere fejlesztésére a következő javaslatokat vetjük fel.

1. Elméleti- módszertani feladatok

a/ A hazai és külföldi szakirodalom, továbbá helyszíni felmérések, tanulmányutak alapján tématanulmányt kell készíteni a tapasztalatcsere elvi-módszertani problémáiról. A tématanulmány elkészítésére célszerű munkabizottságot létrehozni, s tevékenységét az OMPB/DAB munkatervébe iktatni.

b/ A tématanulmány megvitatása után meg kell határozni azokat a főbb irányelveket, amelyeket érvényesíteni kell a tapasztalatcsere hazai szervezésében.

c/ A tapasztalatcsere módszertanának kidolgozásában komplex szemléletet kell kialakítani: a szakirodalmi /könyvtári és dokumentációs/ tájékoztatást, s a műszaki propagandát a lehető legszorosabban össze kell kapcsolni.

d/ A tapasztalatcsere hatékonyságának érdekében tudományos módszerekkel fel kell mérni az igényeket és szükségleteket, s fel kell deríteni azokat a lélektani és szociológiai tényezőket, amelyek fontos szerepet játszanak a tapasztalatátadás- és átvétel során az emberekre való ráhatásban; ezeknek megfelelően differenciáltan kell meghatározni a különböző rétegek számára legalkalmasabb propaganda-módszereket és eszközöket /30/. E cél elérésére az üzemszociológiai vizsgálatokba be kell vonni a tapasztalatcsere hatásával kapcsolatos problémákat is /31/.

e/ A módszertani-elméleti munka megkönnyítése érdekében meg kell szervezni a műszaki propaganda /s ezen belül a tapasztalatcsere/ irodalmának központi regisztrálását és feltárását, /ezt együtt célszerű megoldani a "dokumentáció dokumentációja" problémájával/.

2. Gyakorlati szervezési feladatok

a/ A tapasztalatcsere tevékenységet szervésen be kell illeszteni a műszaki tájékoztatás és propaganda országos hálózati rendszerébe.

b/ A nemzetközi, a tárcák közötti, továbbá az állami és társadalmi szervek közötti együttműködést az OMFB-nek kell biztosítania.

c/ Az ipari tárcák területén a szervezést a tárcák tájékoztatói központjai irányítsák szorosan együttműködve a társadalmi és tömegszervezetekkel.

d/ A tárcák tájékoztatói központjai a minisztériumok illetékes szerveivel, intézeteivel együttműködve alakítsák ki a tapasztalatátadó vállalatok rugalmas hálózatát technológiai, illetve gyártási ágazatok szerint, s a legfontosabb fejlesztési feladatoknak megfelelően ütemezve folyamatosan szervezzék a tapasztalatcserét.

e/ Az ágazati tájékoztató irodák kialakulása és megerősödése után ezek vegyék át ágazatukban a tapasztalatcsere szervezését, a tárcaközpont módszertani, tartalmi és szervezési irányítása alapján.

f/ A vállalatban belüli tapasztalatcserét a vállalati tájékoztató részlegek szervezzék, s a tapasztalatátadásra kijelölt bázisvállalatokban az ezzel kapcsolatos feladatokat is lássák el a tárcaközpont irányításával.

g/ A tapasztalatcsere hatékonyságának fokozása, a tapasztalatok terjesztése érdekében a tájékoztatói szervek kölcsönösen szorosan működjenek együtt a szakszervezetekkel; a tapasztalatcserét tegyék szerves részévé a szocialista versenymozgalmnak, s gondoskodjanak arról, hogy a különböző versenyformákban - a lehetőség szerint - szerepeljenek a tapasztalatcserével kapcsolatos vállalások is.

h/ A műszaki könyvtárak és dokumentációs részlegek gondoskodjanak arról, hogy az ujitásokról, fejlesztési eredményekről készült leírások /műszaki dokumentációk/ nyilvántartásra és feltárássra kerüljenek /32/; továbbá arról, hogy a szakirodalmi tájékoztatás és propaganda folyamatosan kielégítse a tapasztalatcsere differenciált szakirodalmi szükségleteit.

oo o oo

Reméljük, hogy a tapasztalatcsere kérdésköréhez tartozó főbb szempontok és javaslatok felvetésével hozzászólásra és vitára ösztönözzük mindazokat, akik a tapasztalatcsere ügyét rendkívül fontosnak tartják, s véleményükkel, tapasztalataikkal hozzá kívánnak járulni módszertani és szervezési problémáinak tisztázásához.

o
o o

Hivatkozások:

- 1/ A magyar nyelv értelmező szótára. 6.k. Sz-Ty. Bp. 1962, Akadémiai K. 495.p.
- 2/ GYÖRE Pál /szerk./: Műszaki tájékoztató szolgálat a vállalatban. Bp. 1961, OMKDK. 11.p.
- 3/ POLZOVICS Iván: Dokumentáció és műszaki propaganda. - MKT, 1961. 2.sz. 25-38.p.
- 4/ MELIK-SAHNAZAROV, A.Sz.: Naucsno-tehniceszkaja informacija i propaganda v masinosztroenü. Moszkva, 1960, Masgiz. 92.p.
- 5/ DUZS János: A műszaki propaganda tartalmi kérdései. - Ipargazdaság, 1962. 4.sz. 18.p.
- 6/ VARGA GY.: A kommunista brigádok munkájának néhány tapasztalata.- Munka, 1961. 3.sz. 3-4.p.
- 7/ VAN MEUSEN, A.: Science and technology. Pittsburgh, Pa. 1961, Duquesne University Press. 237-247.p.
- 8/ BACON, F.: Essayes or counsels civill an morall. London, 1905, Dent. 88.p.
- 9/ SZTRUMILIN, Sz.G.: A tudomány és a munka egységé a jövő. - Béke és Szocializmus, 1963. 4.sz. 79.p.
- 10/ TAKÁCS Sándor: A szakszervezet a szocialista termelésért. Bp. 1962, VDSZ-TIT. 42.p.
- 11/ BARANOV, I. - LAPSIN, G. - MISCSENKO, V.: Kak organizovat' rabotu sz racionalizatorami na predpriijatü. Moszkva, 1962, Profizdat. 30.p.
- 12/ WHEELWRIGHT, Ph.: Heraclitus. Princeton, N.J. 1959, Princeton University Press. 27-28.p.
- 13/ A szakszervezetek termelési tömegmunkája. Bp. 1960, Táncsics K. 85.p.
- 14/ DRAGOS L. - BALOGH J.: Szakmunkásképzés és továbbképzés a Szovjetunióban. Bp. 1962, MSZBT. 32.p./Magyar-Szovjet Műszaki Napok 1962./
- 15/ PÁPAY GY.: Tervszerűbb tapasztalatcserét az üzemek között. - Népszabadság, 1961. febr.18. 7.p.
- 16/ NAGY A.: A 6 tíz-ezrelék és a műszaki propaganda kérdése. - Ujítók Lapja, 1961. okt.25. 7.p.
- 17/ GÓGICZ A.: Minden dolgozó érdeke. - Ujítók Lapja, 1961.jan.10. 7.p.

- 18/ NAGY A.: A tapasztalatcsere és módszerei. - Ujitók Lapja, 1962. 3.sz. 8.p.
- 19/ TAMÁS B.: A 3. angyal földi ujitó és tapasztalatcsere kiállítás.- Gépgyártástechnológia, 1962. 9.sz. 324-328.p.
- 20/ Népszabadság, 1962, június 16. /Rövid-hír/.
- 21/ VARGA GY.: A szakszervezetek szerepe az ujitómozgalom fejlődésében. - Ujitók Lapja, 1961. 23.sz. 4.p.
- 22/ SZALKAI S.: A jó módszer közkincs. - Népszabadság, 1962.márc.28. 1.p.
- 23/ LÁNG G.: Hogyan készül fel a Kismotor és Gépgyár és a Dinamo Villamosforgógépgyár a technológiai szervezettség és a technológiai fegyverem színvonalának emelésére és az e téren szerzett tapasztalatainak átadására. - Gépgyártástechnológia, 1961. 3.sz. 92-95.p.
- 24/ BOZSIK M.: KGM kollégiumi határozat a csoportmegmunkálásról: tapasztalatátadó bázisvállalatokat jelöltek ki. - Figyelő, 1963. 7.sz. 4.p.
- 25/ BÁLINT L.: A Gépipari Technológiai Intézet feladatairól. - Gépgyártástechnológia, 1961. 1.sz. p.
- 26/ MAKÁDI A.: A közeljövő feladatai a technológia fejlesztésében.- Gyártástechnológia, 1963. 1.sz. 7.p.
- 27/ LÁZÁR P.: A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének műszaki dokumentációs tevékenysége. - MKT, 1961. 4.sz. 33.p.
- 28/ Az ujitómozgalom és a népgazdasági szemlélet. Kiss Árpádnak, az OMFEB elnökének nyilatkozata. - Ujitók Lapja, 1962. 6.sz. 5.p.
- 29/ Iparfejlesztés - műszaki-tudományos együttműködés. - Figyelő, 1963. 18.sz. 7.p.
- 30/ FREED, N. - ÖSTERLING, K.: Gondolatok a propagandáról. - Béke és Szocializmus, 1963. 4.sz. 41-54.p.
- 31/ HEGEDŰS A. - MÁRKUS M.: Szociológiai vizsgálatok az üzemekben. - A munkás és munkakörülményei. Tanulmányok az ipari munkaszervezés köréből. Bp. 1962. Közg.K. 420-459.p.
- 32/ ZENTAI B.: A műszaki dokumentáció a vállalati munka szolgálatában. - Iparvállalatok vezetése és szervezése. Szerk. Fáth János. Bp. 1961, Közg.K. 228.p.

:
:

GYÖRE, P.: Problems in Organizing Exchange of Working Experiences

Exchange of working experiences within the limitations of engineering information services constitutes one section of the technical propaganda activity and, being its most complex ramification, makes use of combined audio-visual, oral, and written propaganda means. The predominant feature of exchange of working experiences is represented by its illustrating the engineering results e.g. novel facilities, process cycles, and organizational accomplishments dynamically in operation.

The purpose of exchange of working experiences is to widespread new operational practices proven efficient, and promote their introduction. In order to realize this task, surrender and acceptance of experiences must be organized comparable to other methods of engineering information. Several government and non-profit agencies are engaged in exchange of operational experiences in Hungary, with no coordinated system operating under central supervisory direction, however, having been developed, so far.

Examples to illustrate hitherto organizational expedients, and recommendations how to develop methodical system build-up of exchange of working experiences as well as concerning preparatory work required for this purpose.

